

Rzut oka na Cypr

Uwaga: Jeśli nie zaznaczono inaczej, wszystkie dane statystyczne odnoszą się do obszaru administrowanego przez rząd cypryjski i nie obejmują terenów znajdujących się pod turecką okupacją militarną.

Zabrania się sprzedaży lub jakiegokolwiek innego wykorzystania całości lub części publikacji w celach komercyjnych.

Dozwolone jest wykorzystanie fragmentów publikacji pod warunkiem podania źródła ich pochodzenia.

Publikacje Biura Prasowego i Informacyjnego są bezpłatne.

Przesłanie Prezydenta Republiki Cypryjskiej Demetrisa Christofiasa

W roku 2010 Cypr z dumą świętował pięćdziesiątą rocznicę uzyskania niepodległości. Rocznicą ta jest symbolem współczesnej drogi historycznej naszego kraju i naszego społeczeństwa.

W roku 1960 Republika Cypryjska dołączyła do rodziny niepodległych narodów po długotrwałej, antykolonialnej walce o wyzwolenie, którą nasz naród

prowadził w imię prawa do samostanowienia.

Gdy uzyskaliśmy niepodległość, przyszło nam podjąć nowe, trudne zmagania w jej obronie, a także w obronie suwerenności, wolności i terytorialnej integralności naszego państwa.

Republika Cypryjska musiała zmierzyć się z wieloma problemami w pierwszych latach swego istnienia: z problemami funkcjonowania państwa, ale też z problemami wynikłymi z obcej ingerencji w wewnętrzne sprawy naszego kraju, których kulminacją była bezprawna inwazja zbrojna w 1974 roku, a następnie okupacja dużej części suwerennego terytorium Cypru, dokonana przez naszego sąsiada, Turcję. Nasz naród nadal cierpi wskutek tragicznych konsekwencji przedłużającej się tureckiej okupacji militarnej.

Naszym niezmiennym celem jest pokojowe rozwiązanie problemu cypryjskiego, które położy kres tureckiej okupacji i kolonizacji oraz zjednoczy Cypr w ramach funkcjonalnej i trwałej dwustrefowej, dwuspółecznościowej federacji, a tym samym przywróci oraz zapewni prawa człowieka i podstawowe wolności całej ludności Cypru.

W ciągu minionych lat Republika Cypryjska wykazała się prężnością i dokonała wielkiego postępu we wszystkich dziedzinach życia. Biedna, słabo rozwinięta wyspa została przekształcona w nowoczesną, kwitnącą demokrację, w szanowanego członka społeczności międzynarodowej oraz w aktywne, równe innym, państwo członkowskie Unii Europejskiej. Dlatego nasz rząd i nasze społeczeństwo z dumą przejmą przewodnictwo w UE w drugiej połowie 2012 roku.

Składamy hołd tym wszystkim, którzy poświęcili się dla wolności naszego kraju, stawali w obronie jego niepodległości, a także chronili i umacniali jego demokratyczne instytucje. Wyciągając naukę z przeszłości, podążamy dalej z optymizmem i determinacją, gotowi przyjmować wyzwania, gotowi sprostać wymaganiom naszych czasów, by Cypr posuwał się naprzód.

Z oddaniem i gorliwością zabiegamy o zjednoczenie Cypru, o przekształcenie go w wyspę trwałego pokoju i pomyślności dla wszystkich mieszkańców.

2

Republika Cypryjska

Państwo

Kipriaki Dimokratija (nazwa grecka),
Kıbrıs Cumhuriyeti (nazwa turecka),
Republic of Cyprus (nazwa angielska)

Dzień Niepodległości: 1 października

Cypr uzyskał niepodległość w roku 1960 po okresie kolonialnych rządów brytyjskich. W roku 1974 Turcja dokonała inwazji zbrojnej na Cypr i zajęła 36,2% jego suwerennego terytorium. Linia zawieszenia ognia przebiega wzdłuż wyspy oraz przez środek jej stolicy, Nikozji (Lefkosia), dzieląc miasto i kraj.

Mimo że północna część wyspy znajduje się pod obcą okupacją, Republika Cypryjska uznawana jest przez społeczność międzynarodową za jedyne legalne państwo sprawujące suwerenną władzę nad całym terytorium wyspy.

Flaga państwowa

Flaga Republiki Cypryjskiej została zatwierdzona w roku 1960, gdy Cypr stał się niepodległym, suwerennym państwem.

Barwy flagi

Tło flagi jest białe. Pośrodku widnieje kształt Cypru w kolorze miedzi. Znajduje się on ponad dwiema skrzyżowanymi gałązkami oliwnymi w kolorze zieleni oliwkowej. Barwa miedzi ma podwójne znaczenie symboliczne: po pierwsze, odwołuje się do nazwy wyspy, która prawdopodobnie pochodzi od greckiego słowa oznaczającego miedź; po drugie, miedź kojarzona jest z Cyprzem od czasów starożytnych, kiedy wyspa stała się głównym producentem oraz dostawcą tego surowca. Gałązki oliwne symbolizują nadzieję na pokój na wyspie.

Godło państwowe

Barwy godła

W centrum trójkątnej tarczy koloru miedzi osadzonej na białym tle znajduje się biały gołąb trzymający w dziobie białe gałązki. Poniżej gołębia widnieje, także biała, liczba 1960. Tarczę okalają skrzyżowane gałązki oliwne w kolorze zieleni oliwkowej.

Gołąb i gałązki oliwne symbolizują nadzieję na pokój; liczba oznacza rok, w którym Cypr uzyskał niepodległość.

Władze państwa

Cypr jest niepodległą, suwerenną republiką z prezydenckim systemem rządów. Konstytucja zapewnia podział władzy na wykonawczą, ustawodawczą i sądowniczą oraz ich wzajemną niezależność. Prezydent jest głową państwa i rządu.

Władza wykonawcza

Prezydent

Władzę wykonawczą stanowi Prezydent Republiki wybierany w wyborach powszechnych na pięcioletnią kadencję. Władza wykonawcza sprawowana jest przez Radę Ministrów powoływaną przez Prezydenta, który ma prawo weta w odniesieniu do decyzji Rady Ministrów oraz ustaw lub postanowień Izby Reprezentantów dotyczących spraw zagranicznych, obronności oraz bezpieczeństwa.

Zgodnie z konstytucją z 1960 roku prezydentem jest Grek cypryjski wybrany przez społeczność Greków

cypryjskich, a wiceprezydentem Turek cypryjski wybrany przez społeczność Turków cypryjskich. Kierowanie trzydziestoma procentami z dziesięciu ministerstw zarezerwowano dla Turków cypryjskich wskazywanych przez wiceprezydenta. W roku 1964 turecki wiceprezydent oraz trzech tureccy ministrowie wycofali się z rządu, wobec czego wszystkie stanowiska w ministerstwach, których liczbę zwiększono później do jedenastu, piastują z konieczności Grecy cypryjscy. Stanowisko wiceprezydenta pozostaje nieobsadzone.

Rada Ministrów

Rada Ministrów sprawuje władzę wykonawczą w zakresie wszystkich spraw. Każdy z ministrów jest zwierzchnikiem swojego ministerstwa i sprawuje władzę wykonawczą w zakresie wszystkich spraw danego resortu.

Rzecznik rządu oraz podsekretarz stanu przy prezydencie Republiki Cypryjskiej uczestniczą w posiedzeniach Rady Ministrów.

4

Władza ustawodawcza

Izba Reprezentantów

Organem władzy ustawodawczej jest jednoizbowa Izba Reprezentantów. Jej członkowie wybierani są na okres pięciu lat. Z chwilą powstania Izba liczyła 50 członków, z których 35 było Grekami cypryjskimi, a 15 Turkami cypryjskimi. W roku 1985 liczbę tę zwiększono do 80 – 56 miejsc przypadło w udziale Grekom cypryjskim, 24 miejsca zarezerwowano dla deputowanych ze społeczności Turków cypryjskich.

Po wycofaniu się Turków cypryjskich w 1964 roku w Izbie Reprezentantów zasiadają tylko Grecy cypryjscy.

Maronici, Ormianie i wyznawcy innych religii chrześcijańskich, którzy głosują jako członkowie społeczności Greków cypryjskich, wybierają dodatkowo po jednym przedstawicielu. Przedstawiciele ci uczestniczą w posiedzeniach Izby, lecz nie mają prawa głosu i nie biorą udziału w obradach. Zasięga się ich opinii w sprawach dotyczących poszczególnych reprezentowanych przez nich grup.

Prezydent Republiki Cypryjskiej obejmuje urząd po złożeniu przysięgi przed Izbą Reprezentantów.

Od roku 1964, czyli od czasu, gdy urząd wiceprezydenta pozostaje nieobsadzony, przewodniczący Izby Reprezentantów sprawuje obowiązki prezydenta Republiki w czasie nieobecności prezydenta lub jego czasowej niezdolności do wykonywania urzędu.

Władza sądownicza

Na mocy konstytucji sądownictwo stanowi odrębną władzę, niezależną od dwóch pozostałych rodzajów władzy państwowej, autonomiczną w sferze kompetencji, właściwości i orzecznictwa.

Sąd Najwyższy

Sąd Najwyższy jest najwyższym organem sądowniczym w Republice. W jego skład wchodzi 13 sędziów, w tym przewodniczący Sądu. Sąd Najwyższy ma uprawnienia ostatecznego organu odwoławczego w państwie. Rozstrzyga także o zgodności ustaw, przepisów i rozporządzeń z konstytucją oraz ma wyłączną właściwość do orzekania w przedmiocie legalności działań, decyzji lub zaniechań wynikających ze sprawowania władzy wykonawczej lub administracyjnej.

Sąd Najwyższy, działając jako sąd wyborczy, rozpoznaje skargi dotyczące wykładni i stosowania przepisów ordynacji wyborczej w państwie.

Sądy pierwszej instancji

Głównymi sądami pierwszej instancji są sądy rejonowe. Sąd rejonowy działa w każdym z okręgów administracyjnych z wyłączeniem terenów okupowanych. Składy sędziowskie tworzą: sędziowie sądów rejonowych, naczelni sędziowie sądów rejonowych oraz przewodniczący sądów rejonowych. Innymi sądami pierwszej instancji są: sądy assize, sąd wojskowy, trybunał ds. sporów pracowniczych, trybunał ds. kontroli najmu oraz sądy rodzinne.

Sędziowie

Sędziowie sądów pierwszej instancji są powoływani, przenoszeni oraz awansowani przez Najwyższą Radę Sądownictwa (składającą się z członków Sądu

Najwyższego) oraz podlegają jej jurysdykcji dyscyplinarnej. Sędziów Sądu Najwyższego powołuje prezydent Republiki.

Niezależne funkcje i urzędy

Niektóre funkcje i urzędy na Cyprze nie podgają żadnemu z ministerstw. Są to: Prokurator Generalny i Audytor Generalny, którzy są szefami, odpowiednio, Biura Prawnego i Biura Audytu; Prezes Banku Centralnego Cypru; Rzecznik Praw Obywatelskich (Komisarz Administracji Publicznej); Komisja Służb Publicznych; Komisja Edukacji; Urząd Planowania; Skarb Państwa; Komisja Ochrony Konkurencyjności; Komisarz ds. komunikacji elektronicznej i usług pocztowych; Komisarz ds. ochrony danych osobowych, Komisarz ds. ochrony praw dziecka, Komisarz ds. prawa; Urząd Kontroli Przetargów; Trybunał Podatkowy; Biuro ds. audytu wewnętrznego.

6

Bank Centralny Cypru

Bank Centralny Cypru powstał w roku 1963 jako instytucja niezależna. Od lipca 2002 roku działa na podstawie Ustawy o Banku Centralnym Cypru z 2002 r. Ustawa zapewnia niezależność Banku, zgodność z odnośnymi przepisami traktatu ustanawiającego Unię Europejską, a także ze Statutem Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego. Bank Centralny Cypru stanowi integralną część Eurosystemu obejmującego krajowe banki centralne państw członkowskich strefy euro i Europejski Bank Centralny.

Bank Centralny nadzoruje banki zarejestrowane na Cyprze, w tym miejscowe spółki zależne, oddziały i przedstawicielstwa banków zagranicznych. Obecnie na Cyprze zarejestrowanych jest 17 banków, z których 9 to spółki zależne banków zagranicznych. Ponadto na Cyprze działa 26 oddziałów banków zagranicznych oraz dwa przedstawicielstwa banków zagranicznych.

Władze lokalne

Władze lokalne dzielą się na władze miejskie i gminne. Działają one na podstawie odrębnych ustaw. Władze miejskie są formą samorządu lokalnego na obszarach miejskich i w obrębie centrów turystycznych. Władze gminne funkcjonują na terenach wiejskich. Burmistrzowie i naczelnicy gmin wybierani są bezpośrednio przez mieszkańców na pięcioletnie kadencje.

Miasta i gminy

Każda społeczność może ubiegać się o status społeczności miejskiej – decyzję podejmuje się na podstawie lokalnego referendum, którego wynik akceptuje Rada Ministrów – jeżeli liczba mieszkańców przekracza 5 tys. osób lub społeczność dysponuje dostatecznymi środkami finansowymi, by funkcjonować jako miasto. Do głównych zadań władz miejskich należy budowa, utrzymanie i oświetlenie ulic oraz zbiórka, składowanie i przerób odpadów.

Gminy funkcjonują w ogólnym zarysie podobnie jak miasta, mają jednak inną strukturę. Rząd zapewnia większości gmin podstawowe wsparcie administracyjne i techniczne za pośrednictwem Biur Okręgowych.

Stosunki międzynarodowe

W sprawach polityki zagranicznej rząd cypryjski przyjmuje stanowisko zbieżne ze stanowiskiem Unii Europejskiej w odniesieniu do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Od roku 1974 wysiłki rządu skupiają się na działaniach mających położyć kres tureckiej okupacji militarnej oraz narzuconemu siłą podziałowi wyspy. Cypr od dawna utożsamia się z Zachodem, ale utrzymuje także bliskie stosunki z resztą świata, w tym z Rosją i innymi krajami Europy Wschodniej; z Indiami, Chinami, Japonią oraz innymi krajami azjatyckimi; z Ameryką Łacińską, Afryką,

światem arabskim oraz z Izraelem. Cypr jest członkiem wielu organizacji międzynarodowych. Są wśród nich:

- Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) (1960) i jej organizacje wyspecjalizowane
- Rada Europy (CoE) (1961)
- Wspólnota Narodów (1961)
- Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE /OSCE) (1975)
- Światowa Organizacja Handlu (WTO) (1995)
- Bank Światowy
- Międzynarodowy Fundusz Walutowy.

8

Członkostwo w Unii Europejskiej

W dniu 1 maja 2004 roku Republika Cypryjska stała się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej. Przystąpienie do UE oznaczało dla Cypru naturalny wybór podyktowany czynnikami kulturowymi i cywilizacyjnymi, historią, europejskim światopoglądem oraz przywiązaniem do idei demokracji, wolności i sprawiedliwości.

Stosowanie wspólnotowego dorobku prawnego (*acquis communautaire*) na terenach okupowanych przez Turcję zostało zawieszono do czasu rozwiązania kwestii podziału wyspy. Rząd Cypru, we współpracy z Komisją Europejską, wspiera rozwiązania umożliwiające wzrost wymiany gospodarczej między obiema społecznościami oraz podniesienie poziomu życia Turków cypryjskich, którzy także są ofiarami militarnej inwazji tureckiej na Cypr.

Cypr wiele zyskuje na członkostwie w Unii Europejskiej, ale ma też wiele do zaoferowania jako członek Unii. Dogodnie położony na skrzyżowaniu szlaków łączących Europę, Bliski Wschód, Afrykę północną i Azję, Cypr staje się coraz ważniejszym regionalnym centrum biznesu oraz międzynarodowym węzłem komunikacyjnym i transportowym.

Nowoczesna infrastruktura, solidny system prawny, zachęty podatkowe, niski wskaźnik przestępczości i wykwalifikowana siła robocza sprawiają, że Cypr jest chętnie wybierany na miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w regionie zarówno przez firmy europejskie, jak i firmy z innych części świata.

Po przystąpieniu do UE przeprowadzono na Cyprze wiele reform strukturalnych, które zmieniły gospodarczy obraz wyspy. Zliberalizowano handel i stopy procentowe, zniesiono kontrolę cen oraz ograniczenia inwestycyjne. Wprowadzono możliwość finansowania głównych projektów infrastrukturalnych przez kapitał prywatny oraz zniesiono monopole.

Oczekuje się, że nowy kontekst polityczny wynikający z przystąpienia do UE będzie miał pozytywny wpływ na wysiłki zmierzające do kompleksowego rozwiązania kwestii podzielonego Cypru – rozwiązania, które na powrót zjednoczy ludność i zintegruje gospodarkę.

Cypr będzie przewodniczył Radzie Unii Europejskiej od lipca do grudnia 2012 roku, uczestnicząc w trójprezydencji (trio prezydencji) trwającej osiemnaście miesięcy: od 1 lipca 2011 roku do 31 grudnia 2012 roku. W okresie tym przewodnictwo w Radzie Unii obejmować będą kolejno: Polska, Dania i Cypr.

10

Powierzchnia i położenie

Cypr jest małą wyspą o powierzchni 9251 km kw., długości 240 km ze wschodu na zachód i szerokości 100 km z północy na południe. Ma korzystne położenie we wschodniej części Morza Śródziemnego (33° E, 35°N), między Europą, Afryką i Azją, w bezpośredniej bliskości ruchliwych szlaków handlowych łączących Europę z Bliskim Wschodem, Rosją, Azją Centralną oraz Dalekim Wschodem.

Topografia

Na Cyprze istnieją dwa pasma górskie: Pentadaktylos biegnący wzdłuż wybrzeża północnego oraz masyw Troodos usytuowany w centralnej i południowo-zachodniej części wyspy, którego najwyższym szczytem jest Olympus (1953 m n.p.m.). W części północnej linia brzegowa jest dobrze rozwinięta, a wybrzeże – skaliste. Na południu rozciągają się długie, piaszczyste plaże. Pomiędzy pasmami gór leży urodzajna nizina Mesaria.

Klimat

Cypr ma klimat śródziemnomorski. Gorące, suche lato trwające od czerwca do września oraz łagodną,

wilgotną zimą trwającą od listopada do marca przedzielają krótkie okresy jesieni i wiosny, w czasie których pogoda ulega gwałtownym zmianom (październik, kwiecień i maj). Słońca nie brakuje przez cały rok, a od kwietnia do września słońce świeci średnio ponad jedenaście godzin dziennie.

Flora i fauna

Siedemnaście procent terenu wyspy zajmują lasy. Roślinność obejmuje drzewa wiecznie zielone i liściaste oraz krzewy i kwiaty. Wyróżnia się około 1800 gatunków, podgatunków i odmian roślin, z których około 140 (7%) to rośliny endemiczne. Cyklamen cypryjski (*Cyclamen cyprium*) oraz dąb olcholistny (*Quercus alnifolia*) chlubią się mianem roślin narodowych Cypru.

Fauna Cypru obejmuje 7 gatunków ssaków lądowych, 26 gatunków płazów i gadów, 365 gatunków ptaków oraz ogromną różnorodność owadów. Wody przybrzeżne wyspy dają schronienie 197 gatunkom ryb i różnym gatunkom skorupiaków, gąbek i szkarłupni.

Największym zwierzęciem żyjącym dziko na Cyprze jest muflon cypryjski, rzadki rodzaj dzikiej owcy, spotykany jedynie na Cyprze.

12

Ludność

892 400 (grudzień 2009)

75,4% (672 800) Grecy cypryjscy

10,0% (89 200) Turcy cypryjscy

14,6% (130 400) zagraniczni rezydenci i pracownicy:
9,4% (83 500) z krajów UE oraz 5,2% (46 900) spoza
Unii Europejskiej

Gęstość zaludnienia: 88,4 osoby na km kw.

Podstawowe dane demograficzne

Współczynnik urodzeń	12,0 na tysiąc (2009)
Współczynnik zgonów	6,5 na tysiąc (2009)
Stopa przyrostu ludności	0,9% (2010)
Oczekiwana średnia długość życia mężczyzn	77,9 (2008-2009)
Oczekiwana średnia długość życia kobiet	82,4 (2008-2009)

Okręgi

Liczba ludności (grudzień 2009)

Nikozja (Lefkosia) (stolica)	236.200
Limassol (Lemesos)	187.100
Larnaka	83.500
Pafos	56.700
Famagusta (Amochostos)	44.300

Miasta pod okupacją turecką

Liczba ludności*

Famagusta (Amochostos)	38.960
Morfou	7.466
Kirenia (Keryneia)	3.892

* Liczba ludności przed inwazją turecką w 1974 r.

14

Języki

Językami urzędowymi są języki grecki i turecki.
Powszechna znajomość języka angielskiego.

Religia

Grecy cypryjscy są w przeważającej mierze chrześcijanami należącymi do Autokefalicznego Prawosławnego Kościoła Cypru. Turcy cypryjscy są muzułmanami sunnickimi. Mniejsze grupy wyznaniowe to: maronici należący do katolickiego Kościoła maronickiego, Ormianie należący do Apostolskiego Kościoła Prawosławnego ormiańskiego oraz osoby należące do Kościoła łacińskiego.

Dziedzictwo kulturowe

- osady neolityczne (Choirokitia)
- zabytki z okresu klasycznego, hellenistycznego i czasów rzymskich (Salamina, starożytny teatr w Pafos, mozaiki z Domu Dionizosa w Pafos)
- bizantyjskie i łacińskie kościoły oraz klasztory (kościół Panagia Porviotissa-Asinou, kościół Agios

Nikolaos tis Stegis, monaster Kykkos)

- warownie i zamki z czasów panowania Lusignanów i Wenecjan (XII – XVI w., opactwo Bellapais, mury weneckie w Nikozji, zamek św. Hilariona)
- meczety (meczet Hala Sultan, meczet Bayraktar).

Wielokulturowość

Na przestrzeni dziejów Cypr podbijany był przez rozmaite potęgi i poddawał się różnym wpływom kulturowym. Atrakcyjne położenie geostrategiczne Cypru przyczyniło się także do tego, że wyspa stała się przykładem i wzorcem harmonijnej koegzystencji wielu kultur. Na ziemiach Cypru rozrzucone są historyczne i religijne pomniki różnorodnych stylów i filozofii.

Jako państwo członkowskie UE Cypr wykorzystuje tę cechę do promowania zasad, na których bazują ideały europejskie, takich jak: pokojowe współistnienie, współpraca, poszanowanie różnorodności i poszukiwanie zbieżności w poglądach.

Za sprawą położenia na mapie świata Cypr nazywany jest rozdrożem cywilizacji i mostem między kulturami.

16

Historia

Cywilizacja cypryjska liczy sobie – wedle znalezisk archeologicznych – ponad 11 tys. lat, a jej ślady pochodzą z IX tysiąclecia przed naszą erą (wczesny neolit, epoka kamienia). Kultura grecka przywędrowała na wyspę wraz z kolonistami, Grekami mykeńsko-achajskimi, w XIII-XI w. p.n.e. W połowie IX w. p.n.e. rozpoczął się napływ osadników fenickich, których głównym skupiskiem było nadmorskie miasto Kition. Potem Cypr przechodził kolejno pod panowanie Asyryjczyków, Egipcjan i Persów (VIII-IV w. p.n.e.). W latach 30 p.n.e.–330 n.e. wyspa stanowiła część Cesarstwa Rzymskiego.

Cypr zachował jednak swą grecką tożsamość. Jako część hellenistycznego państwa Ptolemeusza (310-30 p.n.e.), a później greckojęzycznego świata bizantyjskiego (330-1191), z łatwością podtrzymywał dziedzictwo etniczne. Grecki język i grecka kultura dominowały też w następujących stuleciach, mimo długotrwałego panowania kolejnych obcych potęg – króla Anglii Ryszarda Lwie Serce i zakonu templariuszy (1191-1192), Franków (dynastia Lusignanów) (1192-1489), Wenecjan (1489-1571), Turków osmańskich (1571-1878) i Wielkiej Brytanii (1878-1960).

Greki cypryjscy prowadzili walkę wyzwolenczą przeciw kolonialnym rządóm brytyjskim w latach 1955-59. W roku 1960 Cypr uzyskał niepodległość i stał się republiką konstytucyjną. Grecja, Turcja i Wielka Brytania były gwarantami niepodległości Cypru na podstawie porozumień z Zurychu i Londynu, a Wielka Brytania zachowała prawo do dwóch suwerennych stref (baz wojskowych). Bazy wojskowe – jedna w Akrotiri/Episkopi, a druga w Dekelii – zajmują 2,7% terytorium wyspy.

Władza polityczna została podzielona między Greków i Turków cypryjskich w proporcji 7:3. Dawało to społeczności Turków cypryjskich (18% liczby ludności) 30-procentową reprezentację w rządzie i instytucjach państwowych. Ponadto, społeczność Turków cypryjskich miała prawo weta w większości ważnych spraw.

Stosunki między obiema społecznościami przez długie wieki były pokojowe i przyjazne. Jednak niektóre zapisy porozumień z Zurychu i Londynu, a także Konstytucja z 1960 roku – narzucone mieszkańcom Cypru – przyczyniły się do wewnętrznych konfliktów i obcej ingerencji.

Konstytucja uwypuklała różnice między Grekami i Turkami cypryjskimi, co bardziej sprzyjało podziałom między społecznościami aniżeli ich scalaniu. Grecy cypryjscy dążyli do wzmocnienia jedności państwa, przywódcy Turków cypryjskich natomiast, pod silnym naciskiem Turcji, optowali za etniczną segregacją i separacją geograficzną. Taki stan rzeczy doprowadził w latach 1963-67 do zamieszek, a w konsekwencji do tureckich ataków lotniczych i gróźb przeprowadzenia inwazji zbrojnej. W roku 1964 Turcy cypryjscy wycofali się ze swoich funkcji w rządzie, władzach ustawodawczych i służbie cywilnej.

Rozmowy na temat porozumienia prowadzone były między społecznościami pod patronatem ONZ w latach 1968-74. W okresie tym napięcie opadło, a przemoc została praktycznie wyeliminowana.

Siły pokojowe ONZ na Cyprze (UNFICYP) – obecnie niecały tysiąc osób personelu wojskowego – zostały utworzone w 1964 roku po wybuchu starć zbrojnych między społecznościami cypryjskimi w grudniu roku 1963 i po tureckich gróźbach przeprowadzenia inwazji militarnej. Obecnie ich głównym zadaniem jest nadzór nad strefą buforową i oenzetowską linią zawieszenia ognia – północną część wyspy nadal okupują wojska tureckie w sile ponad 43 tys. żołnierzy.

18

Turecka inwazja militarna i okupacja wyspy

15 lipca 1974 roku junta wojskowa rządząca w Grecji, w zмовie z grecko-cypryjskimi kolaborantami, dokonała na Cyprze zamachu stanu, chcąc obalić demokratycznie wybrany rząd. 20 lipca Turcja zaatakowała Cypr, gwałcąc międzynarodowy kodeks postępowania określony traktatami, których była sygnatariuszem. Pretekstem był pucz, a rzekomym celem – przywrócenie porządku konstytucyjnego na wyspie. Turcja zajęła 36,2% suwerennego terytorium Republiki, łamiąc zapisy Karty NZ oraz podstawowe normy prawa międzynarodowego. Turecka okupacja części Cypru trwa od ponad trzech dekad, mimo oenietowskich rezolucji wzywających do wycofania obcych wojsk z Cypru.

Inwazja i okupacja były tragiczne w skutkach: tysiące osób poniosło śmierć, ponad 180 tys. Greków cypryjskich zamieszkujących północną część Cypru – ponad jedna trzecia ówczesnej liczby ludności – została wysiedlona. Kolejne 20 tys. osób przebywających w zamkniętych enklawach na okupowanym terenie, wskutek zastraszania i pozbawienia fundamentalnych praw człowieka,

opuściło swoje domostwa, by szukać schronienia w części Cypru administrowanej przez rząd. Dziś na terenach okupowanych mieszka nie więcej niż 500 Greków cypryjskich. Ponadto, w ramach tureckiej polityki segregacji etnicznej, Turcy cypryjscy zostali zmuszeni przez Turcję i własnych przywódców do zamieszkania na terenach okupowanych.

Około 1400 Greków cypryjskich – cywilów i wojskowych – nadal uważa się za osoby zaginione. Wiele z tych osób widziano, po aresztowaniu przez Turków, na terenach okupowanych oraz w więzieniach na terenie Turcji, zanim ślad po nich zaginął. Ich los – poza nielicznymi wyjątkami – jest nadal niezmany. Polityka zasiedlania terenów okupowanych przybyszami z Turcji zmieniła demografię w takim stopniu, że dziś liczba nielegalnych osadników (ok. 160 tys.) przewyższa liczbę Turków cypryjskich (89,2 tys.) prawie dwukrotnie. Pociąga to za sobą społeczne i polityczne skutki dla samych Turków cypryjskich, którzy wciąż na nowo wyrażają dezaprobatę dla napływu osadników z Turcji.

20

W wyniku inwazji Cypr utracił 70% najlepiej rozwiniętych gospodarczo terenów, a 30% ludności straciło pracę. Znaczna część dóbr kultury uległa zniszczeniu lub stała się celem aktów wandalizmu, wiele miejsc kultu religijnego sprofanowano. Przystępstw tych dopuszczali się zwłaszcza żołnierze i obywatele tureccy; proceder trwa nadal za przyzwoleniem władz okupacyjnych.

Powszechne potępienie tureckiej inwazji i wynikających z niej aktów agresji wobec Cypru znalazło odbicie w rezolucjach Zgromadzenia Ogólnego i Rady Bezpieczeństwa ONZ, rezolucjach wielu międzynarodowych organizacji oraz orzeczeniach sądów międzynarodowych. W dokumentach tych żąda się umożliwienia uchodźcom bezpiecznego powrotu do domów oraz wszczęcia poszukiwań osób zaginionych; wzywa się do poszanowania praw człowieka wszystkich Cypryjczyków oraz do poszanowania niepodległości, suwerenności i integralności terytorialnej Cypru. Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał ponadto, że rząd Turcji jest odpowiedzialny za nagminne i systematyczne łamanie praw człowieka na Cyprze.

Kolejne rundy rozmów pomiędzy Grekami i Turkami cypryjskimi, prowadzonych od roku 1974 pod patronatem ONZ w celu rozwiązania problemu cypryjskiego i doprowadzenia do zjednoczenia kraju, były torpedowane przez Turcję. Turcja zmierzała do rozstrzygnięć powodujących trwały podział Cypru, podczas gdy rząd cypryjski oraz Grecy cypryjscy optowali za autentycznym zjednoczeniem wyspy, jej instytucji i gospodarki.

24 kwietnia 2004 roku propozycja sekretarza generalnego ONZ (V plan Annana) dotycząca kompleksowego porozumienia w sprawie problemu cypryjskiego została poddana pod głosowanie w odrębnych dla obu społeczności, lecz prowadzonych jednocześnie referendum. Zdecydowana większość (75,8%) Greków cypryjskich odrzuciła plan, uznając go za nie dość wyważony i nieodnoszący się do głównych obaw związanych z bezpieczeństwem oraz z funkcjonalnością i trwałością rozwiązania. Swoimi głosami Grecy cypryjscy odrzucili konkretny, z gruntu wadliwy, plan, który nie prowadził do autentycznego zjednoczenia wyspy i reintegracji jej ludności, instytucji oraz gospodarki. W przeciwieństwie do Greków 64,9% Turków cypryjskich głosowało za przyjęciem planu.

22

Wobec przytłaczającej porażki w referendum plan został unieważniony. Rząd cypryjski jednakże, opowiadając się niezmiennie za kontynuacją misji dobrych usług sekretarza generalnego ONZ i za działaniami prowadzącymi do znalezienia całościowego rozstrzygnięcia, podjął próbę ożywienia procesu pokojowego i poszukiwania rozwiązania, które odniesie się do trosk i wątpliwości całej ludności Cypru.

Z takim nastawieniem, 8 lipca 2006 roku, prezydent Cypru oraz lider społeczności Turków cypryjskich podpisali porozumienie w sprawie „Zbioru zasad” dla rozwiązania problemu cypryjskiego. Potwierdzili zarazem, że z woli obu społeczności podstawą zjednoczenia Cypru będzie dwustrefowa, dwuspołecznościowa federacja oraz uzgodnili procedury przygotowania gruntu pod kompleksowe negocjacje prowadzone aż do skutku.

Chociaż Turcja nie uhonorowała porozumienia z 8 lipca, Demetris Christofias, natychmiast po objęciu urzędu prezydenta w lutym 2008 roku, rozpoczął starania o wznowienie procesu pokojowego prowadzonego pod auspicjami ONZ i zmierzającego do zjednoczenia Cypru. Dążył do podjęcia współpracy z Turkami cypryjskimi i do zyskania poparcia społeczności międzynarodowej.

Dzięki inicjatywie prezydenta, 3 września 2008 roku obie społeczności przystąpiły do bezpośrednich, całościowych negocjacji w sprawie kompleksowego rozwiązania problemu cypryjskiego.

Prezydent wyjaśniał:

„Główne role w toczącym się procesie odgrywają przywódcy obu społeczności. Proces przebiega pod patronatem Organizacji Narodów Zjednoczonych, ale sekretarz generalny ONZ i jego współpracownicy odgrywają jedynie role pomocnicze. Mając w pamięci przykre doświadczenia z roku 2004 dotyczące sztywnych terminów i arbitrażu, daliśmy jasno do zrozumienia społeczności międzynarodowej, że to przywódcy obu społeczności będą głównymi uczestnikami tego dialogu. W ten sposób nie powtórzymy błędów z przeszłości. Szukamy porozumienia zawartego przez Cypryjczyków dla Cypryjczyków, co jest w pełni zrozumiałe dla społeczności międzynarodowej.”

Przypomniał także, iż „podstawy porozumienia określone są w porozumieniach wysokiego szczebla z lat 1977 i 1979 mówiących o przekształceniu państwa unitarnego w federacyjne”. Mając na względzie, że Cypr jest państwem członkowskim UE, prezydent podkreślił, że „rozwiązanie musi respektować i wdrażać zasady, na których powstała Unia Europejska”.

24

Gospodarka

Chociaż problemy polityczne Cypru pozostają nierozwiązane, po roku 1974 gospodarka wolnorynkowa na terenach administrowanych przez rząd znacznie się rozwinęła. Sukcesy wynikają między innymi: z wdrożenia zorientowanego rynkowo systemu gospodarczego, z racjonalnej polityki makroekonomicznej kolejnych rządów oraz z obecności na Cyprze prężnej społeczności przedsiębiorców i wysokokwalifikowanej siły roboczej. W ostatnim dwudziestoleciu gospodarka cypryjska przeorientowała się z rolnictwa na usługi i przemysł lekki. Dziś Cypr jest atrakcyjnym celem turystycznym, a jego nowoczesna gospodarka oferuje dynamiczny sektor usług oraz zaawansowaną infrastrukturę fizyczną i społeczną. W ostatnich latach standard życia na Cyprze uległ znacznej poprawie, co wskazuje na wysoki poziom faktycznej konwergencji z UE.

Niemniej, międzynarodowy kryzys ostatnich lat, który znacząco zakłócił światowy wzrost gospodarczy, uwidoczniał nierównowagę strukturalną gospodarki cypryjskiej. Wobec spowolnienia ekonomicznego rząd zastosował środki finansowe wspierające gospodarkę realną zgodnie z podejmowanymi w Europie wysiłkami na rzecz ożywienia gospodarczego.

1 stycznia 2008 roku Republika Cypryjska przystąpiła do Eurosystemu i wprowadziła euro jako oficjalną walutę kraju, zastępując nim dotychczasową jednostkę rozliczeniową – funt cypryjski. Banknoty i monety euro są teraz na Cyprze pełnoprawnym środkiem płatniczym.

Średnia roczna stopa wzrostu w latach 2006–2010 wyniosła 2,67%, inflacja utrzymywała się na poziomie 2,5%, a bezrobocie na poziomie 4,9%.

Sektor	% udział w WDB (2010)
Pierwszy (głównie rolnictwo)	2,0%
Drugi (głównie produkcja i budownictwo)	17,0%
Trzeci	81,0%

Inne dane gospodarcze	2010
Średni dochód na osobę	20 400 euro (szacunkowo)
Inflacja (CPI)	2,6%
Tempo wzrostu	1,6% (III kwartał)
Bezrobocie	7,0%
Aktywni zawodowo	409 584 (III kwartał)
Zatrudnieni	387 909 (III kwartał)

26

Biznes międzynarodowy i transport morski

Dogodne położenie, sprzyjające regulacje podatkowe, wykwalifikowana siła robocza, znakomita telekomunikacja oraz nowoczesna infrastruktura bankowa i prawna sprawiają, że Cypr pełni rolę mostu dla biznesu z Unii Europejskiej i Bliskiego Wschodu.

Otoczenie przyjazne przedsiębiorczości oraz liczne udogodnienia można śmiało porównać z tymi, jakie znajdują się w najlepszych centrach tego typu na świecie. Cypr uważany jest za przodujące międzynarodowe centrum biznesu wśród ok. 50 krajów oferujących udogodnienia podobnego rodzaju.

Inwestorzy zagraniczni mogą zarejestrować firmę bezpośrednio w Rejestrze Firm (Registrar of Companies) i, jeśli trzeba, otrzymać zezwolenie od właściwych władz. Wobec konwergencji dawnych sektorów bankowości „międzynarodowej” i „krajowej”, która nastąpiła w roku 2006, wnioski od zagranicznych instytucji bankowych rozpatrywane są w ramach nowych regulacji, które nie rozróżniają działalności „międzynarodowej”, „krajowej” i „offshore”. Cypr jest ponadto ważnym ośrodkiem transportu morskiego i dysponuje jedną z największych flot handlowych świata.

Usługi

Trzeci sektor, czyli usługi, rozwija się na Cyprze najszybciej. Stanowi obecnie, w cenach stałych, ok. 81 % WDB (wartość dodana brutto) i daje pracę ok. 72-73% ogółu zatrudnionych. Sektor usług oferuje przedsiębiorcom pełen wachlarz usług: od rachunkowości przez bankowość po usługi prawne, technologię informacyjną, doradztwo biznesowe, dizajn, inżynierię, transport morski i marketing, ochronę zdrowia i edukację. Wszystko to, w powiązaniu z konkurencyjnymi opłatami oraz profesjonalizmem cypryjskich usługodawców, sprawia, że wyspa przekształca się w renomowane i niezawodne centrum biznesowe.

Szczególnie ważną rolę odgrywa w gospodarce turystyka (hotele i restauracje). Szacuje się, że w roku 2009 jej wkład w WDB wyniósł ok. 6,3% i że dała ona zatrudnienie ok. 9,3% siły roboczej.

W 2010 roku odwiedziło Cypr ponad 2,1 miliona turystów – głównie z Wielkiej Brytanii (44,9%), krajów skandynawskich (10,9%), Rosji (10,3%), Niemiec (6,4%), Grecji (5,9%) i Francji (1,3%).

Produkcja

Według danych szacunkowych w roku 2010 produkcja stanowiła 17% WDB i dała pracę 9,7% siły roboczej. Główne sfery produkcji to żywność, napoje, tytoń, tekstylia, ubrania, obuwie, wyroby skórzane, wyroby z metalu, chemikalia oraz wyroby z plastiku.

Rozwój przemysłowy

Rozwój przemysłu należy do pierwszoplanowych celów rządu i stanowi istotny czynnik polityki gospodarczej. Przystąpienie do UE zapewnia przedsiębiorcom cypryjskim możliwość uczestniczenia w rozmaitych programach wspólnotowych związanych z technologią przemysłową, rozwojem produktu, marketingiem czy szkoleniami zawodowymi, co sprzyja pogłębianiu procesu restrukturyzacji.

Dział Rozwoju Przemysłu (IDS) Ministerstwa Handlu, Przemysłu i Turystyki stawia sobie za cel

przyspieszenie tempa wzrostu sektora produkcji i zwiększenie jego konkurencyjności w warunkach wolnego rynku. Działając w tak określonych ramach, IDS wprowadza rozmaite zachęty inwestycyjne.

Import /przywóz

Towary importowane/przywożone klasyfikuje się według ich gospodarczego przeznaczenia, tj.: towary konsumpcyjne, materiały pośrednie i półprodukty, paliwa i smary, sprzęt transportowy i dobra kapitałowe. W 2010 roku (styczeń-październik) głównym źródłem zaopatrzenia dla Cypru pozostawała Unia Europejska (UE 27). Pochodzące z niej towary stanowiły 69,3% całkowitego importu/przywozu, a najważniejszymi unijnymi dostawcami były: Grecja (18,9%), Włochy (8,9%), Wielka Brytania (8,7%), Niemcy (9,1%) i Francja (5,4%). Import z Izraela, Chin, Brazylii i Japonii wyniósł odpowiednio 8,3%, 5,7%, 0,3% oraz 1,1%.

28

Eksport/wywóz

Najważniejsze towary produkcji cypryjskiej przeznaczone na eksport/wywóz to: produkty farmaceutyczne, cement, sery (w tym *halloumi*), konfekcja papierowa, ziemniaki, owoce cytrusowe, soki warzywne i wyroby z aluminium. W 2010 roku (styczeń-październik) wywozy do Unii Europejskiej (UE 27) stanowiły 50,1% eksportu krajowego (do Wielkiej Brytanii – 7,3%, Grecji – 19,5%, Niemiec – 9,5%). Ponadto 15% całkowitego eksportu wyeksportowano do krajów Bliskiego Wschodu oraz 7,1% do innych krajów azjatyckich.

Przeładunek

Dzięki położeniu geograficznemu Cypr stał się ważnym centrum przeładunkowym o dużej skali reeksportu na rynki Bliskiego Wschodu i Europy Centralnej.

Rolnictwo i rybołówstwo

Rolnictwo i rybołówstwo stanowiły w 2009 roku 2% WDB i zatrudniały 7,3% osób pracujących. Podstawowymi produktami rolnymi są ziemniaki, inne warzywa, zboża, cytrusy, winogrona i oliwki. Zwierzęta hodowlane to przede wszystkim bydło, owce, kozy, trzoda chlewna oraz drób. Źródłem zaopatrzenia dla

produkcji rybnej są połowy przybrzeżne i trałowe oraz farmy morskie.

Polityka w zakresie ochrony środowiska

W związku z przystąpieniem do UE polityka ochrony środowiska została poddana znaczącej korekcie. Priorytetem zyskało tworzenie i rozwijanie infrastruktury związanej z gospodarowaniem zasobami naturalnymi i odpadami, ochroną, konserwacją i zarządzaniem obszarami nadmorskimi, promowaniem oszczędzania energii i rozwijania odnawialnych źródeł energii oraz redukcją emisji gazów cieplarnianych. Obostrzono kryteria użycia substancji, które niszczą warstwę ozonową oraz wdrożono przepisy o kontroli oraz zapobieganiu zanieczyszczeniom wody i gleby wynikającym z działalności przemysłowej i gospodarki rolnej.

Zasoby naturalne

Zasobami naturalnymi wyspy są: miedź, gips, drewno, marmur, bentonity i pigmenty ziemne. Żaden z nich nie występuje jednak w znacznych ilościach. Woda jest na Cyprze dobrem deficytowym. Jej brakowi zapobiega się poprzez budowę zbiorników wodnych oraz instalacji do odsalania wody morskiej.

Zdrowie i opieka społeczna

Państwowe szpitale i przychodnie zapewniają bezpłatną opiekę medyczną rodzinom o niskich dochodach, uchodźcom oraz urzędnikom służby cywilnej. Na Cyprze działa ponad 87 klinik prywatnych z ponad 1500 łóżkami oraz duża liczba gabinetów prywatnej praktyki lekarskiej, które oferują szeroki wachlarz usług medycznych. W 2008 roku na jednego lekarza przypadało 358 osób.

Kompleksowy system ubezpieczeń społecznych obejmuje każdego pracującego oraz osoby pozostające na jego utrzymaniu. Wypłacane świadczenia dotyczą bezrobocia, choroby, macierzyństwa, wdowieństwa, wypadków przy pracy, zaawansowanego wieku oraz śmierci.

Rząd zapewnia także szeroką gamę usług socjalnych, do których zalicza się: przedszkola, domy starców, obiekty dla niepełnosprawnych, bezpłatne kwatery dla wysiedlonych wskutek inwazji tureckiej, dopłaty do kosztów wynajmu lokalu oraz pomoc finansową dla organizacji społecznych.

Edukacja

Edukację zapewniają przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły drugiego stopnia (ogólnokształcące szkoły średnie oraz średnie szkoły zawodowe), szkoły specjalne, szkoły wyższe oraz instytucje oświatowe trzeciego stopnia, a także instytucje i ośrodki kształcenia nieformalnego. Obowiązek szkolny obejmuje dzieci do piętnastego roku życia. Szkoły pierwszego i drugiego stopnia są bezpłatne. Na Cyprze istnieją trzy uczelnie państwowe: Uniwersytet Cypryjski, Uniwersytet Otwarty w Nikozji oraz Politechnika w Limassolu; cztery uczelnie prywatne oraz 22 college'e i inne szkoły wyższe.

Cypr ma wysoki wskaźnik osób kontynuujących naukę w szkolnictwie trzeciego stopnia. W roku szkolnym 2009/10 studia podjęło 80% absolwentów szkół średnich. Ponad połowa młodzieży studiuje za granicą, głównie w Grecji (51,2%), Wielkiej Brytanii (39,8%) i w USA (1,8%).

W roku 2009/10 kobiety stanowiły 53% osób studiujących za granicą i 59,1% osób, które podjęły naukę w szkolnictwie trzeciego stopnia na Cyprze.

30

Kultura

Dużą wagę przykładają się do promowania kultury, ze szczególnym naciskiem na promocję literatury, muzyki, tańca (współczesnego i klasycznego), sztuki wizualnej oraz kina. W organizowanym corocznie festiwalu sztuki „Kypria” uczestniczą znani w świecie artyści i zespoły z Cypru, Grecji i innych krajów.

Na Cyprze istnieje wiele muzeów, w tym największe muzeum archeologiczne na wyspie – Muzeum Cypru w Nikozji. Ekspozycje prezentują historię Cypru i obejmują ceramikę, rzeźbę, wyroby z metalu, biżuterię, zespoły grobów, a także wyroby sztuki tradycyjnej i rzemiosła.

Stałą ekspozycję Gallerii Narodowej stanowi Narodowa Kolekcja Współczesnej Sztuki Cypryjskiej. Galeria gości też czasowe wystawy zagraniczne oraz wystawy retrospekcyjne pionierów cypryjskiej sztuki wizualnej.

Wydział Kultury cypryjskiego Ministerstwa Kultury i Edukacji organizuje wystawy prac współczesnych artystów cypryjskich zarówno na Cyprze, jak i zagranicą. Organizuje też wystawy w ramach

wymiany kulturalnej z innymi krajami lub we współpracy z zagranicznymi muzeami i ośrodkami sztuki. Ministerstwo wspiera także udział artystów cypryjskich w znaczących wystawach międzynarodowych.

Media

Wolność wypowiedzi i mediów gwarantowana jest przez konstytucję oraz odnośne ustawy o prasie, radiu i telewizji.

Obecnie istnieje na Cyprze:

- 7 dzienników oraz znaczna liczba tygodników i innych czasopism
- 7 ogólnokrajowych i 8 lokalnych kanałów telewizyjnych
- 10 radiostacji ogólnokrajowych i 41 lokalnych
- 1 agencja informacyjna (Cyprus News Agency).

Ponadto na Cyprze istnieje kilka abonamentowych (kablowych i satelitarnych) sieci telewizyjnych. Swoje bazy mają tu także międzynarodowe informacyjne koncerty medialne oraz korespondenci obsługujący rejon Bliskiego Wschodu.

Mapy
Chronologia
Źródła

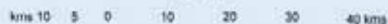
KYPROS - CYPRUS

KYPROS-CYPRUS

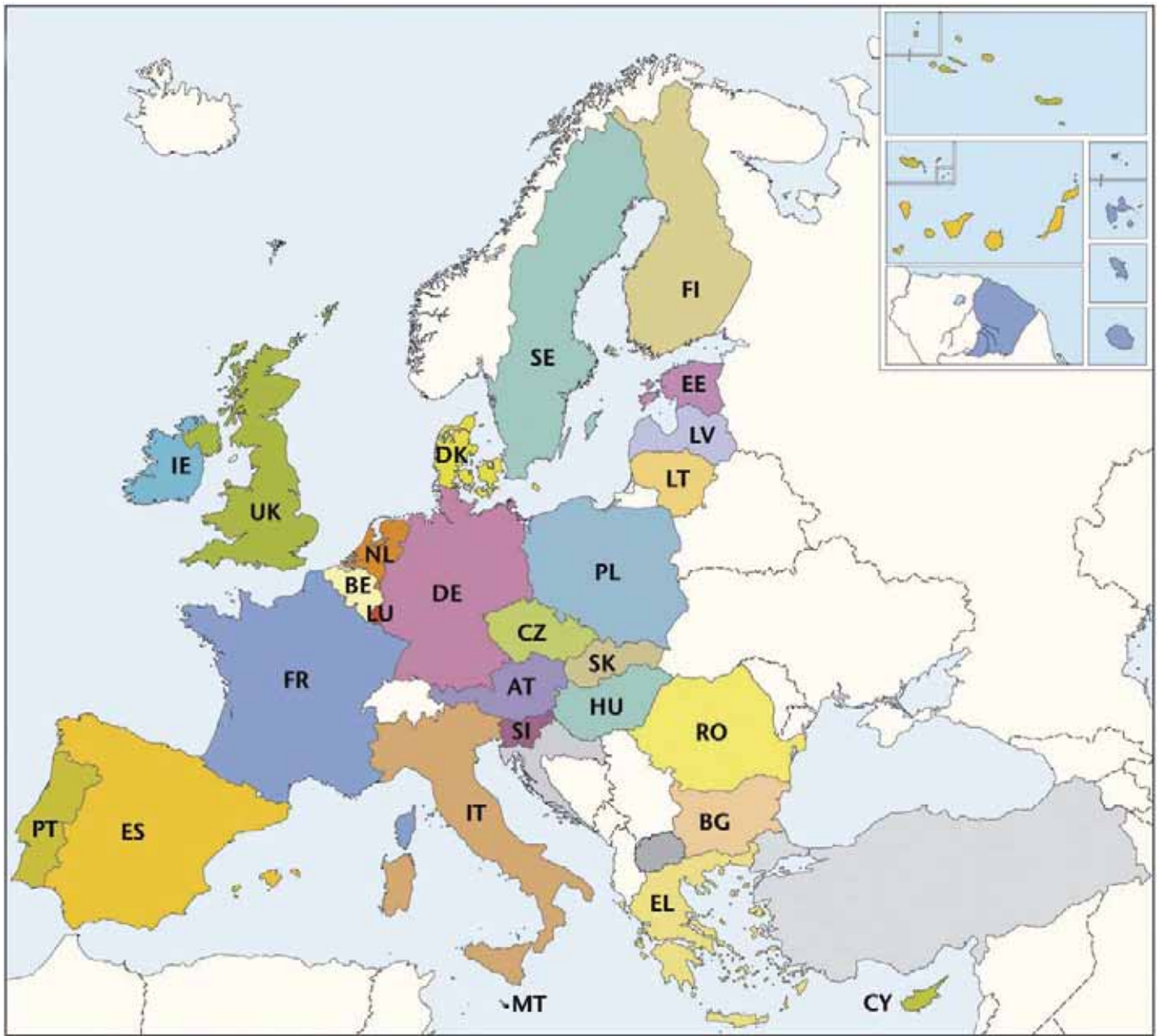
SCALE

REFERENCE	
Mainway	
Main Road	
Town	
Village	
Airport	
Classified Line	
Sovereign Base Area Boundary	

Prepared by the Department of Lands and Surveys,
Kypros (Cyprus), May 2004.

© STATE COPYRIGHT RESERVED

The European Union

CHRONOLOGIA

Historia Cypru sięga IX tysiąclecia p.n.e.

- II i I tysiąclecie p.n.e.** Na Cyprze osiedlają się Mykeńczycy i Achajowie, przenosząc na wyspę cywilizację grecką.
- 30 p.n.e.–330 n.e.** Cypr prowincją Cesarstwa Rzymskiego.
- 330–1191** Cypr prowincją cesarstwa bizantyjskiego.
- 1191–1571** Cypr pod rządami krzyżowców, zakonu templariuszy, francuskiej dynastii Lusignanów (1192–1489) oraz Wenecjan (1489–1571).
- 1571–1878** Cypr pod rządami osmańskimi.
- 1878** Imperium osmańskie przekazuje władzę nad Cyprzem Wielkiej Brytanii.
- 1914** Aneksja Cypru przez Wielką Brytanię po podpisaniu przymierza między Turcją a Niemcami w czasie I wojny światowej.
- 1923** Na mocy traktatu z Lozanny Turcja zrzeka się wszelkich praw do Cypru.
- 1925** Cypr ogłoszony kolonią Korony Brytyjskiej.
- 1931** Pierwsze powstanie Greków cypryjskich przeciw rządowi brytyjskim.
- 1954** Grecja przedstawia kwestię samostanowienia Cypru na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ.
- 1955–59** Antykolonialna walka zbrojna Greków cypryjskich przeciw rządowi brytyjskim.
- 1959** Cypr zyskuje niepodległość na podstawie porozumień wynegocjowanych przez Grecję, Turcję i Wielką Brytanię w Zurychu i Londynie.

- 1960, 16 sierpnia** Proklamacja Republiki Cypryjskiej.
- 1963** Prezydent Makarios przedstawia poprawki do Konstytucji, które zostają odrzucone przez Turcję oraz przywódców Turków cypryjskich. Powstanie wywołane przez turecko-cypryjskich ekstremistów.
- 1964** Przybycie sił pokojowych ONZ (UNFICYP) na Cypr. Turcja bombarduje Cypr i grozi inwazją militarną.
- 1967** Turcja po raz kolejny grozi atakiem na Cypr.
- 1968** Rozpoczęcie rozmów pomiędzy społecznościami Greków i Turków cypryjskich pod patronatem ONZ w celu zażegnania konfliktu między społecznościami.
- 1974, 15 lipca** Zamach stanu przeciw rządowi cypryjskiemu zorganizowany przez grecką juntę wojskową.
- 1974, 20 lipca** Turcja dokonuje inwazji na Cypr; skutkiem dwuetapowego ataku jest zajęcie przez Turcję 36,2% terytorium Republiki Cypryjskiej.
- 1983** Przywództwo Turków cypryjskich, z poparciem Turcji, ogłasza utworzenie Tureckiej Republiki Północnego Cypru na terenach pozostających pod okupacją turecką. Rada Bezpieczeństwa ONZ oraz wszystkie znaczące organizacje międzynarodowe potępiają ten czyn i apelują o poszanowanie suwerenności i integralności terytorialnej Republiki Cypryjskiej. Rada Bezpieczeństwa określa secesjonistyczny akt jako „nieważny w świetle prawa”.
- 1990** Cypr składa wniosek o członkostwo w EWG.
- 1998** Rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych między Cyprem a UE.
- 2003, 16 kwietnia** Cypr podpisuje w Atenach traktat o przystąpieniu do UE.
- 2004, 24 kwietnia** Grecy cypryjscy znaczącą większością głosów odrzucają V plan Annana, ponieważ nie odniósł się on do ich głównych obaw. Turcy cypryjscy opowiadają się za planem.

- 2004, 1 maja** Cypr staje się członkiem Unii Europejskiej.
- 2006, 8 lipca** Prezydent Cypru i przywódca Turków cypryjskich uzgadniają zbiór zasad (Porozumienie z 8 lipca) dotyczących prowadzenia procesu pokojowego na Cyprze.
- 2008, 1 stycznia** Cypr przystępuje do strefy euro.
- 2008, 3 września** Prezydent Cypru i przywódca Turków cypryjskich rozpoczynają bezpośrednie, całościowe negocjacje w sprawie problemu cypryjskiego.
- 2010, 1 października** Republika Cypryjska obchodzi 50-lecie istnienia.

ŹRÓDŁA

Więcej informacji można znaleźć na następujących stronach internetowych:

Republika Cypryjska – www.cyprus.gov.cy

Prezydencja Republiki Cypryjskiej – www.presidency.gov.cy

Izba Reprezentantów – www.parliament.cy

Biurow Prasowe i Informacyjne – www.moi.gov.cy/pio

Ministerstwo Spraw Zagranicznych – www.mfa.gov.cy

Ministerstwo Obrony – www.mod.gov.cy

Ministerstwo Rolnictwa i Zasobów Naturalnych – www.moa.gov.cy

Ministerstwo Sprawiedliwości i Porządku Publicznego – www.mjpo.gov.cy

Ministerstwo Handlu, Przemysłu i Turystyki – www.mcit.gov.cy

Ministerstwo Pracy i Ubezpieczeń Społecznych – www.mlsi.gov.cy

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych – www.moi.gov.cy

Ministerstwo Finansów – www.mof.gov.cy

Ministerstwo Edukacji i Kultury – www.moec.gov.cy

Ministerstwo Komunikacji i Infrastruktury – www.mcw.gov.cy

Ministerstwo Zdrowia – www.moh.gov.cy

Urząd Planowania – www.planning.gov.cy

Urząd Statystyczny – www.mof.gov.cy/cystat

Bank Centralny Cypru – www.centralbank.gov.cy

Cypryjska Organizacja Turystyczna – www.visitcyprus.org.cy

Cypryjska Agencja Informacyjna – www.cna.org.cy

P.I.O. 205/2011 - 2.000 - Polish

ISBN 978-9963-50-028-4

Wydawca: Biuro Prasowe i Informacyjne Republiki Cypryjskiej
www.moi.gov.cy/pio

Druk: Konos Ltd